GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 189. *Duminecă 25 Augustŭ (6 Septemvre).* **1885.**

Braşovŭ, 24 Augustŭ (5 Sept.) 1885.

Erĭ amŭ comunicatŭ după „Pester Lloyd“ şi „Neue freie Presse“ o telegramă surprinḑĕtóre din Caransebeşŭ, care spunea că acolo s'au găsitŭ nisce proclamaţiunĭ lipite pe ziduri, subsemnate de „comitetulŭ de iniţiativă alŭ irredentei române din Bucurescĭ.“

Dacă extremii cari au compusŭ şi rĕspânditŭ prin poştă acéstă anonimă proclamaţiune au voitŭ sĕ-şĭ facă plăcerea d'a vedé pe toţĭ ḑiariştii botezaţĭ şi nebotezaţĭ dela foile unguresci redicândŭ lancea şi luptându-se cu móra de vêntŭ a pretinsei „irridente române“, atuncĭ aceia şi-au ajunsŭ scopulŭ şi acum potŭ privi cu satisfacţiune la marea mişcare şi turburare, ce au produs'o esercitiile lorŭ stilistice revoluţiunare în colónele pressei maghiare.

Dacă, de altă parte, nedumeriţii cavalerĭ ai propagandei de maghiarisare au doritŭ sĕ li se dea unŭ felŭ de piesă justificativă, cu ajutorulŭ căreia sĕ pótă strigá în lumea largă, că poporulŭ românŭ are necesitate de a învĕţá adevĕratulŭ patriotismŭ dela dênşii, atuncĭ ei au primit'o, mai curêndŭ decâtŭ s'ar fi pututŭ aşteptá, tipărită roşu pe albŭ, espedată prin poştă şi adresată — precum se spune — chiar celorŭ mai de frunte dintre matadorii Kulturegyletiştĭ.

Cei d'ântêi şi-au făcutŭ chefulŭ puindŭ în mişcare penele unguresci, ear celorŭ din urmă li s'a datŭ unŭ nou prilegiu de-a declara pe cărturarii românĭ nemulţămiţĭ cu actualulŭ sistemŭ de guvernare de nisce revoluţionarĭ periculoşĭ, carĭ s'ar fi conjuratŭ în contra statului şi a tronului.

Eată în puţine cuvinte importanţa reală a proclamaţiei anonime ce-o vedemŭ publicată în traducere verbală în „Pester Lloyd,“ ediţia de séră dela 3 Septemvre.

Proclamaţia din cestiune este subsemnată, cum amŭ arătatŭ, de „comitetulŭ de acţiune alŭ Irredentei române.“

Când omulŭ primesce o scrisóre sĕu o hârtiă, vină ea de orĭ şi unde, sĕ uită mai ântêiu dela cine îi vine, ca sĕ se orienteze asupra importanţei ei. Altă importanţă are o scrisóre ce pórtă o subsemnătură cunoscută şi cu totulŭ alta una, ce este subscrisă de unŭ anonimŭ sĕu de unulŭ cu totulŭ necunoscutŭ.

Despre unŭ „comitetŭ de acţiune irredentistŭ“ n'amŭ auḑitŭ nicĭ odată nimicŭ şi ne prindemŭ cu toţĭ ḑiariştii ungurĭ, că nicĭ agenţii secreţĭ ai oficiului nostru de esterne n'au pututŭ descoperi până aḑĭ urmele unui asemenea comitetŭ. Celŭ ce şi-a făcutŭ plăcerea de a debutá cu acésta subscriere şi-a ales-o fără îndoială numai cu scopulŭ de a aduce în focŭ şi mai multŭ pe aceia pentru carĭ a fostŭ scrisă proclamaţia.

Căcĭ bine sĕ distingemŭ. Memorata proclamaţiă e adresată Românilorŭ, dér se vede clarŭ şi limpede din data apariţiunei şi din modulŭ distribuirei, că ea a fostŭ scrisă pentru Ungurĭ,

Cu plăcere constatămŭ, că şi alţĭ ómenĭ, imparţialĭ şi neînteresaţĭ în cestiune, judecă totŭ asemenea, de pildă colegulŭ nostru dela „Kronstädter-Zeitung“, care scrie cu data 2 Septemvre următórele cu privire la proclamaţia memorată:

„Românii din Ungaria fără îndoială nu se vorŭ lăsa a fi seduşĭ, prin asemenĭ estravaganţe de iritaţiune pasionată, sĕ-şĭ schimbe modul de luptă basată pe têrêmulŭ legalŭ. Guvernulŭ într'aceea ar face bine, dacă nu ar lăsa cu totulŭ neobservatŭ acestŭ avertismentŭ şi s'ar reîntórce la principiulŭ toleranţei naţionale, înainte de ce totuşĭ le-ar succede unorŭ estremĭ d'a prăvăli în nenorocire patria.“

Desfidemŭ pe orĭ şi cine sĕ ne dovedéscă dacă noi Românii de aicĭ amŭ datŭ vre-odată şi celŭ mai micŭ prilejŭ de a se îndoi că vremŭ sĕ luptămŭ numai cu mijlóce legale pentru apĕrarea naţionalităţii nóstre şi pentru egala nóstră îndreptăţire. Amŭ luptatŭ şi luptămŭ în totdéuna pe faţă şi în modŭ lealŭ, şi este o adevĕrată insultă ce ne-o facŭ foile maghiare, dacă faţă cu unŭ apelŭ revoluţionarŭ, ce s'a trimisŭ din afară în mai multe localităţĭ din patria nóstră şi încă chiaru la Maghiarĭ şi care nu stă în nicĭ o legătură cu atitudinea nóstră politică, ne tragŭ la dare de sémă şi ne ameninţă cu statariulŭ.

Patriotismulŭ şi lealitatea poporului românŭ din acéstă monarchiă suntŭ cu multă mai probate prin fapte trecute şi presente, decâtŭ ca sĕ mai avemŭ lipsă d'a le lua în apĕrare.

Se ḑice, că procurorii s'au pusŭ în mişcare şi că pe la Caransebeşŭ şi în alte localităţĭ se facŭ cercetărĭ cu privire la proclamaţia „irredentistă“ ce s'a distribuitŭ şi afişatŭ pe păreţĭ. Aşteptămŭ resultatulŭ acestorŭ cercetărĭ şi atuncĭ vomŭ respunde cum se cuvine la atacurile necalificabile ale foilorŭ maghiare.

Şi până atuncĭ însĕ nu putemŭ sĕ trecemŭ cu vederea bunulŭ sfatŭ celŭ dă oficiosulŭ „Pester Lloyd“ din incidentulŭ proclamaţiei „irredentiste“ societăţii maghiare, „care dispune de administraţiă şi de justiţiă,“ ca sĕ grijéscă sĕ fiă *promptă* şi *dréptă* acésta administraţiă şi justiţiă; de unde se vede lămuritŭ că până acum n'a fostŭ aşa şi că prin urmare nemulţumirea inteliginţii şi a poporului românŭ are o causă bine întemeiată.

„Revoluţiunea valahă“

Sub titlulŭ acesta cetimŭ în „Budapesti Hirlap“ dela 3 Septemvre următórele:

„Din ţéra regelui Carolŭ, din acestŭ statŭ culturalŭ, ce abia esistă de 8 anĭ, a sositŭ alaltaerĭ la noi, pe hotarulŭ ardelénŭ, celŭ mai nou productŭ alŭ culturei inimei, alŭ fineţei moravurilorŭ şi alŭ maturităţii politice. Este acésta o proclamaţiă, adresată Olahilorŭ din Ungaria. Ea s'a făuritŭ în Ploiescĭ, mânĭ necunoscute au lipit'o pe ziduri în mai multe oraşe din Ardélŭ şi din judeţulŭ Torontalŭ, ea este subsemnată de o ›partidă,‹ care în modŭ oficialŭ se numesce ›irredenta română.

›Proclamaţia avea sĕ fiă unŭ rĕspunsŭ datŭ la constituirea ›Kultur egylet-‹ului ardelenescŭ. Ce privesce caracterisarea ei, putemŭ sĕ o facemŭ cu câteva cuvinte. O tipăritură, care vorbesce pe faţă de rĕscularea în potriva legilorŭ unguresci, care hulesce persóna regelui nostru, care înjură naţiunea nóstră şi până la ḑiua rĕfuelei proclamă pe faţă starea revoluţionară aţiţândŭ pe Valahii din patriă în potriva Maghiarilorŭ, ca sĕ-i jăfuiască incendiândŭ şi sĕ ucidă pe funcţionarii administratorĭ, jurându-i pe *glonţŭ* şi pe *dinamită* ca simbolŭ alŭ vecĭnicei ure — o asemenea tipăritură n'are lipsă de comentarŭ.

›Intrebarea este că: cavalerii mişei, carĭ s'au ascunsŭ în modŭ laşŭ sub numirea ›irredenta română‹, câtă influinţă şi autoritate au la valachĭ şi că óre ameninţarea lorŭ provocătóre posede atâta greutate, ca sĕ putemŭ reflecta la ea în modŭ seriosŭ?

›Pe câtŭ scimŭ noi, între Românii din Ungaria şi din Ardélŭ nicĭ vorbă nu e aḑĭ de-o mişcare şi de nisce aspiraţiunĭ, ca sĕ facă causă comună cu orĭ şi ce revoluţiune. Acestŭ poporŭ este multŭ mai mărginitŭ la minte şi cu pretensiunile sale elŭ se află pe o tréptă multŭ mai inferioră, decâtŭ ca sĕ pótă şi numai cuprinde fantasia de Daco-Romăniă. Liniştitŭ şi retrasŭ vegetéză elŭ în mijloculŭ relaţiunilorŭ primitive ale comunelorŭ, elŭ se pleacă dinaintea autorităţii, ascultă de vorbele bune, se teme de mai marĭ (de ›domnĭ‹) şi este recunoscĕtorŭ faţă cu binefăcĕtorii sĕi. Este în elŭ fanatismŭ, unŭ boldŭ de jăfuire, comunŭ cu acela alŭ popórelorŭ sĕlbatice de păstorĭ şi în stare sufletéscă anormală este în elŭ şi crudelitate, dér aceste pasiunĭ se potŭ ţiné uşorŭ în frêu. Poporulŭ valahŭ numai atuncĭ cutéḑă a se mişca, décă i se asigură, că ›împĕratulŭ‹ şi stăpânirea este pe partea lui. Aşa s'a întêmplatŭ înainte cu-o sută de anĭ sub Horia şi la 1848 sub Hurbanŭ. Décă propaganda ›revoluţionară‹ păşesce acum înaintea lorŭ cerêndŭ ca sĕ se ridice în contra puterei legale şi a ›împĕratului‹ — prin acestŭ pasŭ prostŭ se isoléză de ei.

›Sĕ încerce numai ‚partida‹ din Ploescĭ de a-şĭ realisá ›programulŭ‹ pe teritoriulŭ Ardélului — la cea dintêiu flacără ce-o va aprinde, pe loculŭ celui dintêiu atentatŭ de ucigaşŭ se va presenta simbolulŭ unorŭ asemenĭ rĕufăcĕtorĭ: *furcile*. In contra ›revoluţiunei‹ unorŭ asemenĭ ómenĭ nu trebue sĕ se proclame starea de asediu ci — statariulŭ. Astfelŭ poporulŭ nu va face cu ei causă comună.

›Sub altŭ punctŭ de vedere cade o parte a *inteligenţii valahe în Ardélŭ*. Intre acésta se află de aceia, carĭ nu-sŭ mulţumiţĭ cu viaţa publică maghiară şi speră folosŭ dela schimbarea ei, de aceea se simtŭ adversarĭ ai noştri. De aceştia se ţine partea preponderantă a clerului valahŭ, căruia i este prea puţinŭ autonomia din Ungaria şi ar dori mai mare cercŭ de acţiune, mai mare venitŭ şi mai multă putere.

„Popii valahĭ fanatiséză poporulŭ, ca sĕ'lŭ pregătéscă la luptă contra statului maghiarŭ şi sĕ tragă apoi ca mâne folosulŭ lorŭ din schimbările politice. In mânile acestei popimĭ autonomia încă de mulţĭ anĭ este masca ce acopere agitaţiunile lorŭ în contra statului.

›Flagrantă pildă este casulŭ din Sătmarŭ. Pe profesorulŭ *Lucaciu*, pe acestŭ agitatorŭ cunoscutŭ dacoromânŭ, ministrulŭ Trefort l'a strămutatŭ dela gimnasiulŭ din Sătmarŭ la Losonţŭ, ca sĕ nu aţiţe junimea română — şi în urma acesta, episcopulŭ valahŭ dela Oradeamare: Mihailŭ Pavelŭ l'a numitŭ pe Lucaciu preotŭ valahŭ în Luţfalĕu, ca sĕ pótă continua agitările în comitatulŭ Sătmarului.

›Faţă cu proclamarea revoluţionară este problema guvernului ca sĕ vegheze asupra popimei valahe, sĕ nu mai sufere nicĭ unŭ abusŭ alŭ ei. Intr'unŭ asemenea casŭ, ca alŭ lui Lucaciu, când archiereulŭ unei confesiunĭ favoriséză pa faţă agitarea contra statului, e lipsă de strictă energiă. Asemenĭ archierei şi asemenĭ preoţĭ subalternĭ conducŭ pe poporŭ la acea politică, a căreia ţintă este revoluţionară şi care se folosesce de mijlóce trădătóre de patriă şi de majestate. Cetimŭ acestŭ semnŭ din contextulŭ proclamaţiunei, pe care au redactat'o în Ploescĭ şi o lăţescŭ la noi *soţii de principii* estremĭ ai sânţielorŭ lorŭ: conducĕtorii ucigaşilorŭ, tâlharilorŭ, tăciunarilorŭ.

›Despre aceea că ce ḑice guvernulŭ regelui Carolŭ în Bucurescĭ de proclamaţiune sperămŭ, că elŭ va fi întrebatŭ din partea oficiului nostru de esterne.‹

Oficiosulŭ „Nemzet“ scrie în aceeaşĭ cestiune în numĕrulŭ sĕu dela 1 Septemvre între altele:

„Atitudinea guvernului românŭ a pricinuitŭ adeseorĭ plângerĭ din partea monarchiei nóstre şi schimbărĭ de note diplomatice între ambele state, precum în cestiunea Dunării, în causa manipulării vămilorŭ, printr'unŭ mesagiu de tronŭ, prin toastulŭ lui Grădisteanu ş. a., ḑice că pressa din România atacă sistematicŭ statulŭ ungarŭ şi naţiunea maghiară, ba acum şi ›comitetulŭ irredentistŭ‹ îşĭ ridică capulŭ în Bucurescĭ îndreptându'şĭ privirea spre Ungaria şi spre Românii de

aci. »După ce „Nemzet« arată că destulŭ „agitéză« pressa şi inteligința română de aci, dice că agitarea din România nu póte rĕmâné fără efectŭ dincóce de Carpații Ardealului; când nu agitéză diarele de aci, agitéză cele din România. Apoi continuă:

„Tonulŭ şi modulŭ cum scriu diarele din România despre Ungaria suntŭ cu totu'ŭ necunoscute şi neobicinuite în pressa statelorŭ ce trăescŭ în pace şi în legăturĭ prietinescĭ ca vecinĭ. Ceea ce pricinuesce în contra nóstră, nepedepsită şi fără témă, pressa politică din România pe fiecare di, aceea numai în timpŭ de rĕsboiu are locŭ. Influința ei primejdiósă o şi vedemŭ, deórece pressa română din patriă, nutrită mereu cu otravă din regatulŭ românŭ, devine totŭ mai sĕlbatică, mai duşmănósă şi mai vehementă. Vedemŭ efectulŭ în cea mai nouă broşură română din patriă, ce amŭ anunțat'o de curêndŭ, în agitările profesorului românŭ din Sătmarŭ, acum transferatŭ, şi din atitudinea de mai nainte şi de acum a unei părțĭ a Românilorŭ, d. e. față cu mişcarea culturală din Ardealŭ.

„Germania a luatŭ Franciei douĕ provincii şi cu tóte acestea scrie pressa francesă vr'odată în contra Germaniei aşa cum s'au îndatinatŭ a scrie despre noi diarele din Muntenia? Noi nu numai că n'amŭ luatŭ nicĭ o provincia României, ci în momente critice monarchia nóstră a împărtăşit'o de bunăvoința şi sprijinulŭ ei pretinescŭ plinŭ de efectŭ.

»Noi însĕ le dicemŭ, ca sĕ nu se prea jóce cu foculŭ, căci se potŭ arde. Dela unŭ timpŭ se sfêrşesce şi vestita răbdare pacînică maghiară, şi dacă s'ar întêmpla sĕ se constituéscă şi în Ungaria o corporațiune irredentistă, acésta nu va avea sfêrşitŭ bunŭ pentru domnii din Muntenia, prea încredută şi exaltați.

»Dar şi până atuncĭ, considerândŭ că o parte a pressei din România voesce, ca o rassă din patriă sĕ ia o ținută atâtŭ de duşmănósă statului, specialŭ în Ardélŭ; considerândŭ că o parte a Românilorŭ se pare că se înstreinéză totŭ mai multŭ de buna înțelegere cu noi, şi că astfelŭ adi-mâne nu vomŭ mai putea suporta ca influențele şi agitările din afară sĕ ne îmulțéscă nĕcazurile şi nevoile; ni se pare că nu e departe timpulŭ, când din partea competentă vorŭ fi trase la rĕspundere cercurile normative de pe malulŭ Dâmboviței pentru agitația neîntreruptă şi perfidă, care se continuă de acolo în contra Ungariei. De aceea ar fi bine, ca *Brătianu* sĕ se ostenéscă a modera lupta pornită de pressa din România şi de irredentiştĭ, care altmintrelea póte deveni fatală pentru România.«

„Pester Lloyd", după ce spune, că are la îndemână manifestulŭ, pe care l'a publicatŭ cetitorilorŭ sĕi şi care provócă la revoluțiune pe Românii ardelenĭ, scrie următórele în articolulŭ de fondŭ dela 3 Septemvre:

„Rareorĭ s'a tipăritŭ ceva mai mişelescŭ în felulŭ acesta. Mişeii autorĭ ai acestui manifestŭ sceleratŭ sciu, chiar ei admitŭ, că timpurile lui Horia au trecutŭ şi că momentulŭ nu e potrivitŭ pentru revoluțiune; dar acésta nu-i împedecă d'a provoca din ascundĕtórea lorŭ sigură pe connaționalii lorŭ, sĕ prefacă în cenuşe bunurile domnilorŭ. Şi laşii nu se adreséză către inteligența Românilorŭ ardelenĭ, nu, ci strigătulŭ lorŭ e adresatŭ țĕranilorŭ sĕrmanĭ, uşorŭ de înebunitŭ şi adeseorĭ scoşĭ din minte, sĕ nu se mai lase a fi îndemnațĭ la răbdare de către »amicii lorŭ în haine orăşenescĭ", ci sĕ elibereze țéra de tiranĭ şi sĕ facă din Ardélŭ o provincia a României. Facețĭ cum au făcutŭ Irlandezii!

»Inainte de tóte constatămŭ, că n'avemŭ nicĭ cea mai mică témă, că Horia vorŭ veni éră'şi şi că ațitărĭ de felulŭ acesta vorŭ aduce fructele aşteptate. Nu Horia, nu Cloşca, dar nicĭ Iancu nu va mai reinvia! Nicĭodată nu va fi cu putință, d'a conduce bande fanatisate, în numele »împĕratului«, în contra domnilorŭ Ardealului, şi la nicĭ o constelațiune politică nu se póte cugeta, care s'ar părea că e în interesulŭ vre-unei partide din Viena, d'a pregăti vr'o perplexitate națiunei care forméză statulŭ în Ungaria. De aceea dicŭ şi înalții trădătorĭ din Bucurescĭ: »Inainte de tóte trebue sĕ 'ncetațĭ d'a vĕ mai gândi la împĕratulŭ; şi elŭ e unŭ tiranŭ, ca toțĭ ceilalțĭ.« Solidaritatea dinastiei cu națiunea unguréscă, acestŭ succesŭ fórte îmbucurătorŭ alŭ unei politice conduse mulțĭ anĭ cu consecință şi energiă patriotică, este — de sine se'nțelege — unŭ ghimpe în ochii tuturorŭ acelora, carĭ speculéză după distrugerea acestei monarchii, şi ei spuméză de furiă, că nu se mai află nicĭ o camarilă reacționară, la care arŭ puté sĕ se bage ca slugĭ. Vremŭ aşadară sĕ constatămŭ mai ântêiŭ, că fantaronadele acestorŭ roşii dacoromânĭ nu ne 'nspăimêntă câtuşĭ de puținŭ, ba din contră ne foloseşce de minune într'unŭ momentŭ, când domnii partidei naționale române, cu totŭ tonulŭ fórte aspru ce 'lŭ țină, nu obosescŭ a'şĭ mărturisi patriotismulŭ şi alipirea lorŭ de tronŭ şi patriă.

„Sĕ nu se aştepte dela noi, ca sĕ intrămŭ în vr'o polemică amĕrunțită cu esercițiulŭ de stilŭ smintitŭ alŭ »comitetului de acțiune« alŭ irredentei române; ba ne va scuti şi de sarcina d'a face cursurĭ istorice şi de dreptŭ publicŭ despre originea şi îndreptățirea dominațiunei rassei maghiare în Ungaria, d'a combate minciuna şi d'a instrui nesciința. Dar în numele cavalerismului ne simțimŭ împinşĭ a apĕra — pe Irlandezĭ în contra insultei ce o ascunde în sine provocarea la esemplulŭ *lorŭ* din o *astfelŭ* de parte. Când le-a mersŭ Irlandezilorŭ aşa de bine ca adi poporațiunei române a Ungariei? Când şi unde s'a atinsŭ credința şi consciința Românilorŭ noştri? Când şi unde, în Ungaria séu în Ardélŭ, în tratarea poporațiunei agricole s'a făcutŭ deosebire cu privire la naționalitate şi confesiune? N'a devenitŭ țĕranulŭ românŭ omŭ liberŭ ca şi țĕranulŭ ungurescŭ în aceeaşĭ di?«

După ce »Pester Lloyd« reproduce o poesiă a lui Freiligrath, care tractéză despre Irlandezĭ, că ei adecă nu 'şĭ lucréză pămêntulŭ, că suntŭ leneşĭ ş. a. continuă:

»Cui nu 'i-ar fi venitŭ în minte aceste versurĭ vĕdêndŭ dincolo de Kiralyhagĕu ogórele române cele mai neîngrijite? Cine n'ar fi simțitŭ adêncă compătimire cu acestŭ poporŭ, vĕdêndu-lŭ clocindu-se tîmpitŭ şi trândavŭ în miserabilele lui colibe? Şi ce amicŭ alŭ omenirii nu s'ar fi bucuratŭ la scirea, că acestŭ poporŭ are sĕ fiă scuturatŭ diin simțulŭ sĕu de tîmpire, că lui — ca sĕ dicemŭ cu poetulŭ — i se iveşce unŭ »deşteptătorŭ« în reuniunea ardeleană de cultură! Dacă s'a pĕcătuitŭ vr'odată greu cu acestŭ poporŭ, acésta a făcut'o numai inteligența lui, care l'a lăsatŭ sĕ decadă în privința spirituală şi corporală.

»Ce au făcutŭ popii lui că sĕ 'lŭ ridice din nămolŭ sĕ 'lŭ obicinuiască la lucru continuu şi sĕ 'i însufle nisuința după o esistență demnă de omŭ, sĕ 'lŭ invețe o cultură mai rațională a pămêntului? Ce a făcutŭ inteligența română națională, ca sĕ 'şĭ cultive neamulŭ, şi dacă elŭ ar atêrna de acéstă aşa numită inteligență n'ar trebui sĕ pronunțe cineva şi Românilorŭ sentința plină de desperare: »Pe voi nu vĕ deşteptă nicĭ unŭ deşteptătorŭ?«

După ce spune »P. Ll.«, că acestŭ deşteptătorŭ este reuniunea unguréscă de cultură, în contra căreia se ațîță instinctele fanatice ale poporului negligeatŭ, provocându lŭ sĕ 'şĭ ducă pelea la têrgŭ şi sĕ incendieze singurele locurĭ de refugiu, unde 'şĭ găseşce încă pâne şi lucru, încheiă:

»Mişelia în contra némului sĕu, ce zace într'o astfelŭ de procedere, numai de orbii moralĭ nu se póte vedea. Dar societatea unguréscă nu póte rĕmânea datóre cu rĕspunsulŭ la acéstă provocare rĕsboinică de bandițĭ. Acestŭ rĕspunsŭ póte consta numai în grabnica solare a acelora, la carĭ s'a adresatŭ strigătulŭ de furiă alŭ irredentiştilorŭ. Societatea unguréscă sĕ caute a scăpa pe țĕranulŭ românŭ de influința seducĕtorilorŭ lui, *câştigându-i încrederea*. Increderea o câştigă o societate, care dispune de administrația şi de justiția, dacă acestea amêndouĕ suntŭ prompte şi drepte. Fiindŭ aşa, putemŭ întêmpina cu fruntea ridicată clevetele. Ér rĕspunsulŭ ce trebue sĕ-lŭ dea statulŭ ungarŭ la astfelŭ de atentate în contra siguranții séle, nu va consta în nimicŭ altceva decâtŭ într'o energică reclamare la guvernulŭ acelui statŭ vecinŭ, de pe alŭ cărui pămêntŭ se agită şi care — fără a vorbi de simțĕmintele de bună vecinià şi de cuviință politică — e chiarŭ îndatoratŭ, după principiile în generalŭ valabile ale dreptului ginților, a împedeca astfelŭ de uneltirĭ.«

CONFLICTULŬ DINTRE GERMANIA ŞI SPANIA.

Inăsprirea relațiunilorŭ dintre Germania şi Spania s'a pricinuitŭ din causa ocupării câtorva din insulele Caroline de către escadra germană. Spania susține că de dreptŭ ei i se cuvinŭ insulele Caroline, pe când Germania îi contestă acéstă dreptŭ. Din acéstă pricină, întreaga Spaniă s'a pusŭ în mişcare, fără deosebire de clasă şi partide. In fiecare di şi în fiecare oraşŭ se facŭ demonstrațiunĭ antigermane. Poporulŭ întregŭ cu studenții în frunte cerŭ sĕ se declare rĕsboiu Germaniei, acestia au şi declaratŭ că suntŭ gata a se înrola la flotă.

Câtŭ de amărâte suntŭ spiritele chiar în armată, ne dovedesce şi faptulŭ. că generalulŭ spaniolŭ Salamanca a trimisŭ îndĕrĕtŭ ordinulŭ sĕu prusianŭ, adresândŭ totodată mostenitorului tronului germanŭ următórea scrisóre:

„Serenisimo Senor! Marea cruce a ordinului »Vulturulŭ Roşu," ce mi l'a conferitŭ guvernulŭ Germaniei după propunerea Alteței Vóstre, este singura din câte am, ce nu corĕspunde unorŭ servicie deosebite aduse patriei mele. Cu tóte astea am primit'o, fiind pentru mine unŭ semnŭ de amiciția alŭ unei mari puterĭ pentru Spania şi în acéstă formă s'a calificatŭ autoritatii supreme a primului districtŭ, în care Alteța Vóstră a fostŭ primită cu o simpatiă plină de respectŭ. Fapta comisă de escadra germană în Caroline, ce violéză principiele cele mai rudimentare de amiciția şi de dreptŭ internaționalŭ, lipseşte acea decorația de sigurulŭ motivŭ, ce 'mĭ permitea sĕ o portŭ fără sĕ aducă atingere onórei mele, şi de acea o înapoezŭ Alteței Vóstre propuindu'mĭ ca lacuna, ce se face pe pieptulŭ meu, sĕ o umplu cu o altă decorațiune căştigată în luptă contra Germaniei, dacă guvernulŭ va voí, după cum dorescŭ, sĕ întrebuințeze serviciele mele. — *Manoil Salamanca y Nefrete.*"

Inverşunarea în contra Germaniei a făcutŭ pe mai multe firme comerciale din Spania sĕ întrerupă orîce raportŭ comercialŭ cu Germania. Dela colibă până la palatŭ iau parte cu miile la demonstrațiunĭ şi toțĭ cerŭ rĕsboiu cu Germania. Guvernulŭ îşĭ dă tóte silințele sĕ domoléscă spiritele, dar se pare că cu greu îi va succede acésta, câtă vreme nu va renunța Germania la insulele Caroline séu nu se va face vre-unŭ schimbŭ în altă parte, care sĕ compenseze pe Spaniolĭ. Regaliştii se temŭ chiarŭ de o rĕsturnare a regelui, în casŭ când guvernulŭ ar ceda Germaniei. In totŭ casulŭ conflictulŭ ce s'a ivitŭ între Germania şi Spania, care în anulŭ trecutŭ părêu că au încheiatŭ o intimă prietiniă prin călĕtoria moştenitorului germanŭ în Spania, e fórte acutŭ

SCIRILE DILEI.

In biserica gr. cat. din Beca română s'a oficiatŭ în 10 (22) Augustŭ unŭ parastasŭ întru pomenirea împĕratului Iosifŭ II.

—0—

Parastasulŭ arangiatŭ de reuniunea învĕțătorilorŭ gr. or. românĭ din Timişóră întru pomenirea rĕposaților bărbațĭ şi foştĭ profesorĭ la preparandia din Aradŭ: Cichindealŭ, Loga, Gavra, Petroviciŭ, apoi pentru binemeritații bărbațĭ de şcólă C. Ioanoviciŭ, Pavelŭ Vasiciu, L. Calaceanu, Petru Cermena ş. a. a fostŭ unŭ momentŭ de adênca pietate. Invĕțătorii toțĭ câțĭ erau la reuniune, s'au presentatŭ în corpore la biserică, spune „Luminătorulŭ«.

—0—

Banii lui Kossuth reînviațĭ. Vinerea trecută se presentă în biroulŭ unei băncĭ de aci (Braşovŭ) unŭ Ciangău de prin Săcele şi îmbiă spre vêndare vre-o dece bucățĭ note Kossuthiane de câte 10, 5, 2 şi 1 fl. Pe semne Ciangăulŭ aude şi elŭ pe fie-care di trîmbițându-se totŭ despre „magyarvilág«, va fi auditŭ de bună sémă şi de adunarea „imposantă« a »Kultur-egylet-«ului din Cluşiu şi de telegrama ce i s'a trimisŭ lui Kossuth numindu-lŭ »Guvernatorŭ alŭ Ungariei,« şi îşĭ va fi gânditŭ: »hai la Braşovŭ cu banii lui Kossuth, dór voiu căpĕta baremĭ pe aceştia ceva că acum Kossuth e mai mare, cei austriacĭ şi aşa nu se arată pela noi.« »Du-te, omule, acasă, disu-i-s'a, banii ăştia nu plătescŭ o cépă degerată de atuncĭ, de când Kossuth hotărîse sĕ dea josŭ pe împĕratulŭ de pe scaunŭ. Dar sĕ te întorcĭ la a doua venire, póte c'atuncĭ capețĭ ceva pe ei.« Ciangăulŭ, desamăgitŭ, pleostì urechile şi plecà.

—0—

In holdele de porumbŭ (cucuruzŭ) ale comunei Roseln, lângă Agnita, porcii sĕlbaticĭ au făcutŭ marĭ stricăciunĭ. Din acéstă causă vênătorii din Agnita şi din Şinca mare au întreprinsŭ la 25 Augustŭ n. o vênătóre. La ântêia gónă s'au vĕdutŭ 13 porcĭ sĕlbaticĭ, dintre carĭ s'a împuşcatŭ o scrófă bĕtrênă. Vênătórea va continua.

—0—

In dilele ploióse din urmă, pe laniulŭ de munțĭ ai Făgăraşului s'a aşedatŭ unŭ grosŭ stratŭ de zăpadă, care s'a întinsŭ până în regiunea pomilorŭ. Munții Făgăraşului n'au fostŭ prin urmare nicĭ măcar o lună cu totulŭ liberĭ de zăpadă, deórece de sub vêrfulŭ Negoiului abia la 8 Augustŭ dispăruse peteculŭ de zăpadă

—0—

„Românulŭ« află că țĕranii dela Brusturósa, desperațĭ de exploatările arendaşului Davidŭ Grünberg, îlŭ însciințară sĕ se ducă de pe capulŭ lorŭ. Vĕdêndŭ că nu pleacă, dênşii îlŭ amenințară că-lŭ vorŭ împuşca, şi acéstă amenințare s'a şi pusŭ de mai multe orĭ în practică şi s'au făcutŭ încercărĭ de a-lŭ împuşca séu de a-lŭ speria. Vĕdêndŭ țĕranii că nu potŭ scăpa nicĭ cu acésta, luară hotărîre supremă: Incărcară lucrurile arendaşului evreu în vre-o dece caré şi-lŭ mutară la Moineştĭ. In acésta constă revolta țĕranilorŭ, carĭ suntŭ hotărîțĭ a muta continuu pe d. Grünberg până se va muta elŭ singurŭ. — Te mutĭ d-ta séu te mutămŭ noi. Acesta este cuvêntulŭ de ordinŭ alŭ satului. Violențe nu s'au întrebuințatŭ însĕ. Totuşĭ guvernulŭ a trămisŭ forța armată pentru a restabili ordinea. Acestea suntŭ urmările arêndării moşiilorŭ din partea Românilorŭ la Evrei.

—0—

»România liberă« află, că banchetulŭ ungurescŭ dela hotelŭ „Unionŭ," atâtŭ de bogatŭ în surprinderĭ neplăcute, n'a rămesŭ lipsitŭ nicĭ de unŭ *post festum.* Unŭ constructorŭ de binale, cunoscutŭ sub numele »Regele țiganilorŭ«, se dice că în urma unei violente discuțiunĭ ce a avutŭ cu redactorulŭ diarului ungurescŭ din Capitală, l'a provocatŭ pe acestŭ din urmă la duelŭ. Provocatulŭ ar fi alesŭ sabia, provocătorulŭ însĕ pistolulŭ;

iar secundanții chibzuescŭ asupra unei alte arme mai puținŭ obicĭnuită, dar drastică.

—0—

»La France« publică următórea telegramă din Petersburg: »Suntŭ în posițiune sĕ vă dau o scire fórte gravă. La Kremsier s'a produsŭ unŭ faptŭ care până acum n'a putută fi luminatŭ. In ajunulŭ sosirii Țarului, se termina la castelulŭ episcopalŭ cele din urmă pregătirĭ în sala de teatru; de odată o proiectilă trecŭ prin geamulŭ ferestrei și cădŭ tocmai în loculŭ de onóre ce trebuia sĕ ocupe împĕratulŭ Alexandru III la representația de gală ce trebuia se fiă a doua séră. Aceea proiectilă era o piatră, de grosimea unei pere, și înfășurată într'o fóiă de hârtiă pe care era scrisŭ în caractere marĭ: *Mórte tiranului.* Tóte cercetările poliției n'au datŭ nicĭ unŭ resultatŭ.«

Determinarea diferenții de longitudine între Bucurescĭ și Brașovŭ.

Pentru a satisface curiositâții publicului, care se întrébă cu órecare surprindere: în ce scopŭ unŭ oficerŭ din regatulŭ României vine sĕ efectueze lucrărĭ scienţifice aicĭ în Brașovŭ,—întrebare de altfelŭ legitimă, deórece monarchia austro-ungară are destui ómenĭ de știință pentru a face asemenĭ lucrărĭ în sînulŭ sĕu, ne sĕmţimŭ datorĭ ai da următórele lămurirĭ:

Astăḑĭ mai tóte statele Europei și Statele unite din America lucréză cu o activitate însemnată la mĕsura întinderii pămêntului și la căutarea adevĕratei sale forme. Seria lucrărilorŭ scienţifice, prin care se póte ajunge la unŭ asemenea resultatŭ, constă în lucrărĭ de astronomiă, de geodesiă și de nivelația, de precisiune. Insĕ décă tóte aceste lucrărĭ s'ar efectua în modŭ isolatŭ de cătră fiecare ţéră în parte, apoi prin metóde diferite, negreșitŭ nu s'ar puté ajunge nicĭodată ca resultatele locale sĕ fiă combinate pentru a da unŭ resultatŭ totalŭ »unicŭ« și care sĕ pótă fi supusŭ analisei matematice spre deslegarea marei probleme urmărită de savanții Europei și Americei.

Pentru acésta se constituì pe calea diplomatică în anulŭ 1862, prin inițiativa ilustrului Feld mareșalŭ Bayer din Prusia, o comisiune internațională numită »Comisiunea mĕsurării gradelorŭ terestice, în sînulŭ căreia comisiunĭ începură a fi reprezentate unulŭ câte unulŭ statele culte ale Europei și Americei: astfelŭ că astăḑĭ chiar Englitera, ţéra eminamente tradițională și exclusivistă în lucrările sale scienţifice, pĕtrunḑĕndu-se de imposibilitatea unei lucrărĭ isolate pentru deslegarea marei probleme, a aderatŭ și-ea sĕ intre pe acestŭ terenŭ în concertulŭ Europeanŭ-Americanŭ.

Acéstă comisiune internațională are chiămarea a supraveghea, a conduce prin luminele și povețele sale și a controla lucrările fiecărui statŭ. Ea hotărășce în ședințele sale anuale prin o comisiune specială și restrînsă formată din sînulŭ sĕu, apoi prin reunirile sale generale la fiăcare trei anĭ, când într'unŭ statŭ când într'altulŭ, ce lucrărĭ anume mai trebue sĕ se facă, prin ce instrumente și prin ce metóde, aprobândŭ séu desaprobândŭ ideile emise în acestŭ scopŭ.

Nu intrămŭ acì în amĕnuntele esecutării lucrărilorŭ internaționale, ci amintimŭ numai cĕ prin lucrărĭ de geodesiă se acopere tótă suprafața uscată a globului cu o rețea generală de triunghiurĭ, ceea ce face ca fiecare ţéră sĕ-șĭ prelungéscă rețéua sa în ţéra vecină, la ale căreĭ frontierĭ se întâlnesce cu geodesienii vecinĭ pentru a lucra în comunŭ acordŭ în juncțiunea rețetelorŭ lorŭ respective. Așa rețéua francesă se unesce cu acea a Spaniei, Italiei și Belgiei, a Austriei cu a Bavariei, a României etc., a României cu a Rusiei, Austriei etc. etc., ca cum tótă întinderea Europei n'ar constituì decâtŭ una și aceeașĭ ţéră, acoperită de triunghiurĭ aprópe de aceașĭ mărime și dobândite prin aceleașĭ metode.

Prin lucrărĭ de nivelațiă de precisiă a ţĕrei plécă cu nivelația dela unŭ punctŭ alŭ sĕu urmândŭ o liniă dréptă, curbă séu în zig zagŭ până la unŭ punctŭ alŭ frontierii ţĕrii vecine, de unde acea ţéră îșĭ continuă linia până la cealaltă frontieră despre o altă ţéră vecină și așa mai departe.

Prin lucrărĭ de astronomiă se determină: 1) orientarea rețelei geodesice față cu direcția Nordului terestru; 2) depărtarea dela Equatorŭ a punctelorŭ principale din fiecare ţéră, alese și fixate de comisia internațională a mĕsurării gradelorŭ pămêntescĭ, care depărtare se chiamă latitudine, și în fine 3) determinarea diferințelorŭ de longitudine între aceste puncte séu determinarea diferințelorŭ ce douĕ locurĭ depărtate pe pămêntŭ arată în aceleașĭ momentŭ datŭ și care determinare se face prin ajutorulŭ electricității.

De acì urméză, că în ceea ce privesce determinarea diferinței de longitudine între douĕ puncte situate în douĕ ţĕrĭ diferite, ea nu se póte face decâtŭ cu concursulŭ mutualŭ alŭ savanților acelorŭ ţĕrĭ.

Acésta este lucrarea care face, că d-nu locotenentŭ-colonelŭ Căpitănénu, șefulŭ lucrărilorŭ geodosice în România și membru delegatŭ alŭ României în comisia internațională a mĕsurării gradelorŭ pămêntescĭ, se află acum la noi în Brașovŭ, pentru a face observații astronomice, ér d-lŭ căpitanŭ de fregată de Kalmar, șefulŭ lucrărilorŭ geodesice și ale Institutului geograficŭ din Viena și membru delegat alŭ său în comisiunea internațională a mĕsurării gradelorŭ pămêntescĭ, se află în Bucurescĭ, pentru a face observații astronomice la observatorulŭ astronomicŭ din acelŭ orașŭ.

In sine s'ar părea a nu fi trebuincioșă, ca pentru acésta sĕ se schimbe observatorii între dênșii, ar fi destulŭ ca fiecare sĕ facă observațiile sale astromice locale pentru a-șĭ regula orologiulŭ în ţéra lui, și sĕ-șĭ compare apoi orológele prin semnale electrice convenționale transmise prin firulŭ telegraficŭ. Așa se pare, dér sciința este multŭ mai scrupulósă și cere în adevĕrŭ o esactitate ideală. De aceea se caută tóte causele ce producŭ erorĭ și neexactitățĭ fiă câtŭ de neînsemnate până chiar și acea a întârḑierii electricității adecă se calculéză și sĕ ţine sémă de timpulŭ câtŭ pune electricitatea pe firulŭ telefiraficŭ între Bucurescĭ și Brașovŭ și care în sine nu ajunge la câteva miimĭ din secundă.

Una însĕ din cele mai marĭ cause de eróre independentă de voința nóstră, este modulŭ cum unŭ astronomŭ aprețiază trecerea stelelorŭ prin instrumentele cu carĭ elŭ observéză. Acésta din causa conformației fisice fatale, a ochiului, de exemplu în generalŭ unulŭ vede aparêndŭ steaua în instrumentulŭ sĕu mai înainte, altulŭ cu-o mică părticică din o secundă mai în urmă, ceea ce se chiamă în sciință: *Equația personală.* Și atuncĭ în comparația observațiilorŭ resultatulŭ ar fi falsŭ dacă nu s'ar căuta a nimicì acéstă *Equație personală.*

In lucrările astronomice actuale ale observatórelorŭ din Bucurescĭ și Brașovŭ pentru determinarea diferinței de longitudine între aceste douĕ puncte, acéstă causă de eróre se nimicesce prin mijloculŭ schimbării observatorilorŭ dela unŭ locŭ la altulŭ: astfelŭ D-nŭ Căpitanŭ de fregată de Kalmar urméză o seriă de observațiunĭ în Bucurescĭ pe când Dlŭ L-Colonelŭ Căpităneanu urméză o aceeașĭ seriă de observațiunĭ în Brașov, apoi se schimbă între d-lorŭ așa că d-nu Căpitanŭ de fregată de Kalmar vine de urmĕḑă în Brașovŭ o seriă de observații pe când L.-Colonelŭ Căpităneanu trece în Bucurescĭ pentru a urmă o aceeașĭ seriă.

Așa s'a urmatŭ și se urméză în tóte determinările de diferințe de longitudinĭ între deosebite puncte pe globulŭ pămêntescŭ precum au fostŭ frumósele determinărĭ între Viena și Paris, unde astronomulŭ francesŭ d. Loewy a observatŭ în Viena, ér ilustrulŭ savantŭ Th. Oppolzer în Paris, apoi între Greenwich și Paris, apoi între Iașĭ și Cernăuțĭ etc. De aceea încă ḑilele trecute amŭ avutŭ plăcerea sĕ avemŭ între noi pe d-lŭ Majorŭ de Sternek, care împreună cu d-lŭ Căpitanŭ de fregată de Kalmar a avutŭ a determina diferința de longitudine între Brașovŭ și Cracovia, apoi între Brașovŭ și Cernăuțĭ.

Felicitămŭ cu această ocasiune pe surora nóstră de peste Carpațĭ, pe care o vedemŭ în Concertulŭ Europénŭ și pe têrĕmulŭ scienţificŭ.

Șinca vechiă, Augustŭ 1885.

In Nr. 137 alŭ prețuitei »Gazete« s'a publicatŭ unŭ articulŭ despre scóla română din Șinca vechiă. Ca rĕspunsŭ la acea Vĕ rogŭ cu totŭ respectulŭ, d-le Redactorŭ, a publica, deși mai târḑiu, următórele:

Acei bărbațĭ bravĭ din Șinca, carĭ întru adevĕrŭ fiindŭ conscii de însemnătatea și fructele binefăcĕtóre ale scólei, au pusŭ basă solidă acestei prețióse instituțiunĭ prin înființarea unui fondŭ scolasticŭ destulŭ de însemnatŭ în proporțiunĭ cu neînsemnatele venite ale acestei comune, au organisatŭ scóla, care era numai cu numele, și au provĕḑut'o cu 3 învĕțătorĭ, punênd'o în stadiulŭ demnŭ de acéstă comună. Este de prisosŭ a mai descrie orĭ lăuda acéstă scólă, care e bine cunoscută. Insușĭ corespondintele recunósce și laudă progresulŭ aceleia.

Aceștĭ bărbațĭ ḑicŭ, carĭ au conlucratŭ »viribus unitis« la realisarea scopului mărețŭ și carĭ au datŭ esemple demne de imitatŭ, merită recunoscință și e credŭ că deși corespondintele este înclinatŭ spre pesimismŭ, Șincanii, carĭ sciu cu câte greutățĭ și sacrificii, și cu delăturarea séu învingerea a câtorŭ obstacole au ajunsŭ din mai nimicŭ la unŭ resultatŭ atâtŭ de frumosŭ, nu vorŭ lăsa sĕ decadă și sĕ apună acestŭ tesaurŭ prețiosŭ, adecă scóla, pentru că aci le este pusă la probă onórea și ambițiunea. Credŭ că nu suntŭ avisațĭ a'șĭ lua refugiulŭ chiar la repartițiune. Potŭ ajuta causei și altfelŭ; »est modus in rebus«, numai voiă sĕ fiă și armonia. »Voiesce și vei puté!«

Cu privire la afirmarea corespondentului că și învĕțătorulŭ secundarŭ e asemenea cualificatŭ, reflectezŭ numai atâta că nu e preparandŭ. De altmintrelea la valórea și demnitatea unui învĕțătorŭ nu dă tonulŭ numai sciința séu cualificațiunea ce-o are, ci în mare parte diligința séu zelulŭ, voia, aplecarea, purtarea morală și progresulŭ ce 'lŭ dovedesce.

In fine acea asertiune, că învĕțătorulŭ alŭ II-lea are încă mai multă ocupațiune, precum și aceea că cu 2 învĕțătorĭ cu lefĭ mai puține s'ar puté face totŭ acelŭ progresŭ ca și până acum, e cu totulŭ nebasată și se combate de sine.

Toțĭ aceia, carĭ au câtŭ de puțină cunoscință de afacerile școlare, vorŭ scì judeca ușorŭ, încâtŭ potŭ fi drepte aceste afirmărĭ. Poftimŭ! Invĕțĕtorulŭ sc. are a propune în clasa II mai puțină materiă și mai ușóră, apoi se înțelege că și în mai puține óre, ca celŭ din cl. III adecă ca înv. dirig. Și apoi totușĭ coresp. ḑice că e mai ocupatŭ; și că învĕțătorĭ mai puținĭ și mai rĕu plătițĭ potŭ face totŭ acelŭ progresŭ, care ilŭ potŭ face mai mulțĭ și mai bine plătițĭ. Ce mai dragĭ de conclusiunĭ!

Póte sĕ sciă coresp. și casurĭ, și școle de acelea, unde sĕ fiă înv. din clasa II mai ocupatŭ ca celŭ din cl. III. In Șinca vechiă însĕ n'a găcit'o chiarŭ de locŭ, fiind că aicĭ din contră înv. alŭ II se ocupă chiarŭ puținŭ în școlă, din causă că pe lângă oficiulŭ de învĕțătorŭ mai e angajatŭ încă și în cancelaria notarială ca scriitorŭ și interprete séu traducătorŭ de limba maghiară. Se înțelege că pentru aceste servicii încă îșĭ căpĕtă plata cuvenită

Décă d-lŭ corospondentŭ vrea sĕ-șĭ arate erudițiunea prin scrierea de articulĭ, atuncĭ sĕ caute a-șĭ alege materia din altă grupă și de altă natură. Cestiunile școlare sĕ le lase bărbaților de specialitate.

Péna.

Programa

adunării generale a Reuniunei învĕțătorilorŭ românĭ gr. or. din districtulŭ alŭ X-lea (Brașovŭ), ce se va ţinea în Brețcu la 23, 24 și 25 Septemvrie s. n. a. c.

Ședința I.

Lunĭ în 23 Septemvrie, 9 ore a. m.

Serviciulŭ divinŭ cu învocarea St. Duchŭ și parastasŭ pentru membrii decedațĭ. Deschiderea ședințelorŭ prin presidiu.

Ședința II.

Lunĭ în 23 Septemvrie, 3 ore p. m.

Apelulŭ nominalŭ. Raportulŭ anualŭ alŭ Comitetului despre activitatea sa. Alegerea comisiunilorŭ.

Ședința III.

Marțĭ în 24 Septemvrie, 9 óre a. m.

Raportulŭ comitetului asupra temei: »Higiena în serviciulŭ educațiunei etc.«, desbătute în despĕrțeminte; apoi prelegere practică din fisică.

Ședința IV.

Marțĭ în 24 Septemvrie, 3 óre p. m.

Disertațiune din geografia descriptivă. Votarea regulamentului pentru afacerile interne ale Reuniunei, elaboratŭ de comitetulŭ centralŭ.

Ședința V.

Mercurĭ în 25 Septemvrie, 9 óre a. m.

Raportulŭ comisiunilorŭ. Statorirea bugetului pe anulŭ 1885/6. Propunerĭ de sine stătătóre. Determinarea locului pentru ţinerea adunării generale ordinare proxime.

Din ședința comitetului centralŭ alŭ Reuniunei învĕțătorilorŭ români gr. or. din districtulŭ X (Brașovŭ), ţinută în Brașovŭ la 23 Augustŭ, 1885 v.

G. C. Bellissimus vice-preș. *Nicolau Oancea.* secr. I.

DIVERSE.

Păcală și papagalulŭ. — Păcală voesce sĕ cumpere unŭ papagalŭ.

— Dér papagalulŭ d-tale nu vorbesce? ḑice elŭ, adresându-se cătră vênḑătorŭ.

— Nu te uita la asta, îi ḑice vênḑĕtorulŭ, suntŭ emoțiunile călĕtoriei, căcĭ abia aḑĭ amŭ sositŭ din locurĭ fórte depărtate. Dér când va sta numai optŭ ḑile cu soția d-tale, nu vei mai puté sĕ-lŭ facĭ sĕ tacă!

* *

Necrologŭ. — *Franz Kindler,* comerciantŭ în Brașovŭ, rĕposă în 3 Septemvre 1885, în vêrstă de 31 de anĭ, după îndelungate suferințe de paralisiă de creerĭ. Aḑĭ în 5 Septemvre s'a înmormêntatŭ.

Fie-i ţĕrîna ușóră!

Cursulu pieței Brașovŭ

din 5 Septemvre st. n. 1885.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.83	Vênd.	8.85
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.89
Lire turcescĭ	»	11.12	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.20
Galbenĭ	»	5.82	»	5.86
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Nr. 9813—1885. (2-3)

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului vacantŭ de sublocotenentŭ orăşenescŭ de poliţie, împreunatŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 700 fl. şi 100 fl. ca banĭ de cuartirŭ, se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au ca sĕ-şĭ aşcérnă documentele asupra cunoscinţelorŭ scolare, asupra cunóscerei celorŭ 3 limbĭ ale patriei. ăsupra cunóscerei referinţelorŭ locale, şi totdeodată se documenteze, cumcă n'au trecutŭ etatea de 40 de anĭ şi că suntŭ corporalminte perfectŭ sănătoşĭ.

Se preferă acei competenţĭ, carĭ posedŭ educaţiune militară şi vorŭ documentá, cumcă au servitŭ la gendarmeriă reg. ung. séu ca ofiţerĭ séu subofiţerĭ la armata c. r. séu la armata pentru apĕrarea ţĕrei r. ung. —

Petiţiunile astfelŭ instruate au ca sĕ se aştérnă celŭ multŭ pĕna în 16 Septemvre a. c. după prânḑŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ, în 29 Augustŭ 1885.

Magistratulŭ orăşănescŭ.

P. Z. 360—1885.

Publicaţiune de arendare.

Sâmbătă, în 19 Septemvre 1885 st. n. la 10 óre a. m. se pertractéză în sala capitlului (Kapitelszimmer) din curtea parochială evang. licitaţiunea prin oferte pentru arendarea livedei dela Predealŭ aparţinătóre comunităţii parochiale evang. orăşenescĭ, ce se mărgineşte cu hotarulŭ României, prin urmare în apropierea garei internaţionale din Predealŭ, şi care prin şoséua ţĕrei a. u. se desparte în două parţele. Oferentului cu suma cea mai mare i se va adjudecá arendarea pe şése anĭ şi adică: dela 1 Ianuariu 1886 pănă la finea lui Decemvre 1891.

Doritorii au a depune ofertele sigilate prevĕḑute cu timbru de 50 cr., cu 50 fl. arvună şi cu declaraţiunea, că oferentulŭ cunósce atâtŭ obiectulŭ precum şi condiţiunile de arendare, celŭ mai târḑiu pănă Vinerĭ în 18 Septemvre a. c. la 6 óre p. m. la protocolulŭ Presbyteriului evang. în curtea parochială din oraşŭ. Ofertele ce se vorŭ presenta mai târḑiu nu se vorŭ luá în considerare.

Despre condiţiunile de licitaţiă detailate se póte luá informaţiune pănă în ḑiua de licitaţie în comtoirulŭ tipografiei d-lui Gött, strada Vămei Nr. 10.

Braşovŭ, 17 Augustŭ 1885.

(4-5) **Presbiterulŭ evang. C. A.**

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.